

tion zur Bewirkung (nikoli Hereinbringung) einer dieser Leistungen), nevylučuje přípustnost zajišťovací exekuce a nevádí tomu ani to, že jde o pohledávku alternativní. Vymáhající věřitel uvedl v exekučním návrhu, že si přeje splnění v penězích a jest tudíž s hlediska řádu exekučního podkladem exekuce pohledávka ryze peněžní po rozumu § 371 čís. 1 ex. ř. Názor rekursního soudu, že ustanovení § 12 ex. ř., poskytující vymáhajícímu věřiteli právo volby teprve při exekuci uhrazovací, na tento případ nelze použít, není správný.

Čís. 11451.

Pojišťovací smlouva.

Předpis § 61 zákona ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák., nebyl dosud uveden v platnost.

Zda důvody použité pro odepření uznání nároků pojistníka jsou důvodné, posuzuje soud. Uznání nároků pojistníka nebylo odepřeno bezdůvodně, stalo-li se tak proto, že byl pojišťovatel odchylného mínění o rozsahu své povinnosti.

Pojištěním proti povinnému ručení »pro poškození nebo zničení věcí třetí osoby«, nejsou kryty jen škody přímo na věci způsobené, nýbrž i další škody s tím spojené.

Ustanovením pojišťovacích podmínek, že poškozením věcí jest jen jejich ztráta nebo nastavší nedostupnost, byl blíže vyložen jen pojem »poškození« věci krytého pojištěním, nebylo však nic změněno na rozsahu nároku a případné náhrady.

Třebaže z pojištění (proti povinnému ručení) byly výslovně vyloučeny škody způsobené ohněm, výbuchem a teplotou, ručí pojišťovatel po případě i za škodu způsobenou přerušením vedení proudu o vysokém napětí a důsledkem toho nastavším krátkým spojením.

(Rozh. ze dne 4. března 1932, Rv II 146/31.)

Žalující firma byla pojištěna u žalované pojišťovny proti povinnému ručení. Provádějíc kanalizační práce u firmy S., poškodila žalující firma kabel, čímž nastalo přerušení proudu a firma S. byla následkem toho nucena zastavit provoz. Ve sporu žalující firmy proti firmě S. uplatnila tato firma započtením náhradní nárok pro porušení kabelu, načež žalující firma oznámila poškození kabelu pojišťovně, jež však dopisem ze dne 6. prosince 1929 odepřela chrániti žalobkyni, ježto prý škodný případ není kryt pojištěním o povinném ručení. Žalující firma dopisem ze dne 4. dubna 1930 vypověděla pojištění, žalovaná pojišťovna však nevzala výpověď na vědomí. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalující firma na žalované pojišťovně, by bylo zjištěno, že 1. žalovaná pojišťovna jest povinna poskytnouti žalující straně ochranu ve škodném případě firmy S., 2. škodný případ fy S. jest kryt odpovědnostním pojištěním poj. č. 221668, 3. výpověď pojistky o odpovědnostním ručení č. 221668 jest po právu, 4. smlouva o odpovědnostním pojištění poj.

č. 221668 se skončila dnem 4. dubna 1930. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Důvody: Stěžejní otázkou jest, co jest věcnou škodou a pokud škoda spadá pod odpovědnostní pojištění konkrétní pojišťovací smlouvy. Rozhodujícími jsou pro zodpovězení této otázky ustanovení pojišťovací smlouvy, shrnutá v pojišťovacích podmínkách všeobecných i zvláštních; neboť podmínky ty podle vůle smluvních stran upravují vzájemná práva a závazky i jich rozsah. Podle § 1 odst. 2 všeob. poj. podmínek platí, bylo-li to zvláště dojednáno, pojištění odpovědnostní (za použití jinakých ustanovení odst. 1) také pro nároky z poškození nebo ze zničení věci osoby třetí (věcná škoda). V § 6 týchž podmínek se výslovně stanoví, že, bylo-li podle dohody pojištění rozšířeno na věcnou škodu, platí mimo ustanovení dříve uvedených ještě tato ustanovení: Za věcné poškození jest považovati jen poškození nebo zničení hmotných věcí (körperlicher Sachen) s výjimkou věcí zvláště uvedených, při čemž ztráta nebo zmizení věci není pojištěním kryto. V odst. 2 téhož § všeob. podmínek výslovně stanoveno, že se pojištění nevztahuje na nároky z poškození věcí, které vzešlo určitým tam uvedených způsobem, jako ohněm, explozí atd. Ustanovení tato vytyčují tudíž jasně a přesně, které věcné škody jsou odpovědnostním pojištěním kryty, totiž jen škody, vzniklé poškozením nebo zničením hmotných věcí. Jen v těchto mezích jest pojištěný oprávněn požadovati ochranu nebo krytí na pojišťovně a jen potud sahá pojišťovací závazek pojišťovatelův. Vývody žalující strany, která se snaží proti doslovu a smyslu pojišťovacích podmínek rozšířiti závazky pojišťovny na další škody (Folgeschaden), vzešlé následkem poškození hmotné věci, nejsou v souhlasu ani se všeobecnými ani se zvláštními podmínkami pojišťovacími konkrétního případu. Z podmínek těch nelze nijak usuzovati, že žalovaná pojišťovna smluvně převzala závazek, že bude krýti pokud se týče poskytovat žalobkyni ochranu co do oné škody, jestliže poškozením věci osoby třetí vzešla další škoda, spočívající nikoli jen v poškození nebo ve zničení hmotné věci, nýbrž v jiné újmě majetkové nyní v poškození, které vzešlo z podvázání provozu továrny. Ustanovení § 1 všeob. poj. podmínek jest blíže vysvětleno a zúženo co do ručení za věcné škody ustanovením § 6 týchž podmínek, a proto nelze s poukazem na § 1 podmínek vykládati rozsah ručení za věcnou škodu tak, jak činí žalobkyně, dospívajíc k závěru, že, ano nastalo poškození hmotné věci, které jest kryto pojištěním, i následek škodné události (újma na výdělku) jest spolupojištěn. Tak dalekosáhlého ručení pojišťovna podle poj. podmínek za poškození věci nepřevzala a právem proto odmítla ochranu a krytí nároků, které nespádají do jejího odpovědnostního ručení. Tím se jeví žalobní žádání, pokud jest uvedeno pod 1. a 2. žaloby neodůvodněné. Žaloba však nemohla obstáti ani, pokud jde o další body žalobního žádání. Žalující strana se domáhá výroku, že jest její výpověď pojišťovací smlouvy po právu, a že smlouva uhasla dne 4. dubna 1930. Podle § 18 všeob. poj. podmínek jest ovšem pojištěný oprávněn do měsíce po zamítnutí nároku vypověděti pojišťovací smlouvu bez výpovědní lhůty, když pojišťovna zcela nebo z části odepřela uznání

odůvodněného nároku na své plnění bez závažných důvodů. Mínění žalující strany, že výpověď dala včas dne 4. dubna 1930, ač se zamítnutí nároku pojišťovnou stalo již dopisem ze dne 6. prosince 1929, protože prý konečné zamítnutí nároku bylo vysloveno teprve dopisem ze dne 12. března 1930, jakož i její další vývody po této stránce nemají opory v ustanovení pojišťovacích podmínek, jež jasně stanoví, do jaké lhůty a za kterých podmínek lze zrušit pojišťovací smlouvu s okamžitou platností výpovědi. Výpověď byla dána jednak opožděně po vypršení jedno-měsíční lhůty od zamítnutí nároku, jež se stalo dopisem ze 6. prosince 1929 — dodatečné jednání o uznání nároku jest nerozhodné — jednak tu není ani ostatních podmínek smluvního ustanovení, zejména odepření uznání odůvodněného nároku žalobkyně. O d v o l a c í s o u d vyhověl odvolání žalobkyně potud, že zjistil, že škodný případ firmy S. jest kryt odpovědnostním pojištěním podle pojistky čís. 221668, jinak odvolání žalobkyně nevyhověl. D ů v o d y: Pro předmět a rozsah pojištění jest rozhodným jen § 1 odst. 1 případně odst. 2 všeobecných podmínek, nikoli i § 6. Aplikuje-li se předpis odst. 1 plně na pojištění věcných škod (odst. 2), zní odst. 1 takto: »Die Gesellschaft verpflichtet sich, den Versicherungsnehmer schadlos zu halten, wenn an ihn in seiner vertragsmässig bezeichneten Eigenschaft wegen Beschädigung oder Vernichtung von Sachen eines Dritten auf Grund der zur Zeit des Vertragsabschlusses geltenden inländischen gesetzlichen Bestimmungen Ansprüche gestellt werden (Sachschäden).« To znamená: Činí-li kdokoli proti pojištěnému podnikateli jako takovému nároky na náhradu škody na základě platných zákonných předpisů (o náhradě škody), jichž skutkovým základem je poškození věci (movité), má pojišťovna pojištěného odškodnit, ukáže-li se, že jest nárok podle platných předpisů o náhradě škody po právu. Při tom nestanoví § 6 pojem »Sachschäden«, nýbrž pojem »Sachbeschädigung« jako podmínky nároku a praví, že o poškození věci lze ve smyslu smlouvy mluvit jen tehdy, jde-li o poškození věci movité, je-li tedy základem nároku poškození věci movité, aniž se ovšem blíže vymezuje rozsah nároků a případné náhrady, pro který platí zákonné předpisy: ohledně movitých věcí jsou to § 1294 a násl. obč. zák. Jen tyto předpisy budou směrodatné pro to, v jakém rozsahu smí býti uznán nárok na náhradu škody. A o tom ovšem nelze pochybovati, že rozsah této povinnosti ve smyslu §§ 1323, 1324, 1331 a 1332 obč. zák. bude se řídit podle poměrů případu a že nemusí býti omezen jen na opravu poškozené věci nebo na obecnou hodnotu zničeného předmětu, nýbrž že po případě může zahrnovati ještě i další škodu z takového poškození věci nezbytně vyplývající, která ovšem ve smyslu pojistky je také zahrnuta pod pojem Sachschaden. V podmínkách jest k tomuto pojmu jediný protiklad, Personenschaden, kteráž škoda ovšem zase nemusí býti jenom v porušení tělesné integrity, nýbrž může v sobě zahrnouti i jiné škody, jak tomu je i u škod vyplývajících z poškození věci. Lze tu poukázati k citaci § 1328, po případě §§ 1325 a 1327 obč. zák. v zákonech o ručení drah a o ručení automobilním, které ovšem, nepřihlížeje ke stupni zavinění, rozsah nároků na náhradu škody

podstatně sůžují, nevylučující ovšem nárok na dále sahající náhradu, lze-li v konkrétním případě tvrditi a dokázati hrubší stupeň zavinění nebo přímo zlý úmysl. Neprávem tedy po názoru odvolacího soudu staví se proti sobě pojmy *Sachschäden* a *Folgeschäden*. V souzeném případě jest pak nesporné, že se firma S. domáhá na žalobkyni náhrady škody a že zakládá tento svůj nárok na poškození pro pojištěného (cizí) věci, to jest kabelu, což se po skutkové straně přiznává. Kabel jako elektrické vedení patří podle zvláštních podmínek mezi ony věci, za jichž poškození se ručí, uplatňovaná škoda nevznikla ani požárem ani explozí, které ostatně samy byly následkem poškození, nýbrž zastavením továrního provozu, takže tu výjimky podle § 6 podmínek vůbec není. Jest zatím nerozhodné, komu kabel náleží, protože podle povahy případu může míti oprávněný nárok na náhradu škody z poškození věci i jiná osoba, než právě vlastník poškozeného předmětu. A jest také zatím nerozhodné, zda nárok, který si firma S. jako poškozená osoba činí, jí opravdu přísluší, stačí, že ho proti pojištěné žalobkyni uplatňuje, dovolávajíc se poškození kabelu jako důvodu skutkového a právních předpisů jako důvodu právního. Je tu tedy případ, který podle názoru odvolacího soudu spadá pod pojištění a žalovaná pojišťovna nebude moci odpírati žalobkyni odškodnění, bude-li tato proti firmě S. odsouzena k náhradě škody. V této příčině bylo tedy odvolání žalobkyně vyhověti.

Nemohl jí však býti přiznán úspěch i v jiných směrech. Jest nesporno, že žalobkyně pojišťovně ohlásila spor, když jí firma S. jako vzájemnou pohledávku namítala nárok na náhradu škody z poškození kabelu. Platí tu o této firmě staré »*reus excipiendo fit actor*« a má se věc právě tak, jako kdyby byla žalobkyně o náhradu škody žalována; pokud soud první stolice tuto otázku řeší jinak, nemůže s ním odvolací soud souhlasiti. Nicméně však odvolatelce nebylo lze v tomto směru vyhověti; ohlásivši pojišťovně spor, učinila žalobkyně svou povinnost a pojišťovně zůstalo na vůli, by z toho učinila důsledky a sporu se účastnila; neučinila-li tak, nebude moci činiti výtky žalobkyni a nebude jí moci odepřiti náhradu příslušných útrat sporu, podlehne-li žalobkyně co do onoho započtením uplatňovaného nároku (§ 21 c. ř. s.). Mluví-li se v odst. 3 § 1 i o povinnosti pojišťovny k obraně proti nespravedlivým, neoprávněným nárokům, nejde tu o závazek, který by za daných okolností mohl býti předmětem určovacího žádání (§ 228 c. ř. s.), nasvědčuje to však správnosti názoru shora vysloveného, že ani v pochybných případech nelze předem říci, že případ nespadá pod pojišťovací smlouvu, protože nárok poškozeného jest pochybný nebo v zákoně neodůvodněný. To jest právě prokázati teprve sporem. Zbývá ještě otázka výpovědi pojišťovací smlouvy. Ani tu nebylo žalobkyni vyhověno, hledíc k ustanovení § 18 podmínek, podle něhož smí dojiti k výpovědi na straně pojištěného jen, nechce-li mu pojišťovna uznati oprávněný nárok bez důležitých důvodů. Podle skutkového děje, jak jest celkem nesporný, nestalo se odepření žalované bezdůvodně, nýbrž proto, že pojišťovna o rozsahu své povinnosti byla odchylného mínění. Jak je vidět z obou rozsudků navzájem se lišících, jde o výklad sporných otázek. Odepřela-li

žalovaná za těchto okolností uznati nárok žalobkyně, nelze o ní říci, že tak učinila bez vážných důvodů. Proto nebylo lze přiznati žalobkyni právo na výpověď smlouvy, třebaže bylo uznáno, že škodný případ spadá pod pojišťovací smlouvu.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání ani té ani oné strany.

D ů v o d y:

K dovolání žalobkyně: Podle § 18 čís. 2 všeobecných pojišťovacích podmínek jest po dostavení se pojistné příhody pojistník, odepře-li společnost uznání odůvodněného nároku na plnění zcela nebo z části bez důležitých důvodů, do jednoho měsíce po odepření oprávněně vypověděti smlouvu bez výpovědní lhůty. Toto ustanovení jest jasné a bylo odvolacím soudem vyloženo správně. K příslušným dovolacím vývodům se podotýká, že podle § 18 čís. 2 všeobecných pojišťovacích podmínek odepření neodůvodněného nároku vůbec nepřichází v úvahu, a že § 61 zákona ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák. dosud nebyl uveden v platnost, takže nepřiléhá ani poukaz na § 72 tohoto zákona, podle něhož jsou předpisy § 61 vízícími ve prospěch pojistníka. Zda důvody použité pro odepření uznání nároků jsou důvodné čili nic, neposuzuje společnost, nýbrž soud. Odvolací soud tak učinil správně a odkazuje se proto v této příčině na důvody napadeného rozsudku. Tvrdí-li dovolání, že by při tomto výkladu mohla společnost odpírati uznání nároku vždy a bez rizika, zapomíná právě na případy, kde důvody pro odepření nebyly uznány soudem za důležité.

Nedůvodné jest i d o v o l á n í ž a l o v a n é s t r a n y. Odvolací soud vykládá všeobecné pojišťovací podmínky, dospívaje k závěru, že pojištěním nejsou kryty jen škody přímo na věci způsobené (zde škoda způsobená na samém kabelu jeho proražením), nýbrž i další škody s tím spojené (zde zastavení podniku firmy S.). Stanoví-li § 6 čís. 1 všeobecných pojišťovacích podmínek, že, bylo-li pojištění rozšířeno na škody věcné (Sachschaden), jest poškozením věci jen poškození nebo zničení věcí hmotných, nikoliv i jejich ztráta nebo nastavší nedostupnost, byl tím blíže vyložen jen pojem »poškození věci krytého pojištěním«, ale nebylo tím nic změněno na rozsahu nároku a případné náhrady, jež jest posuzovati podle § 1 čís. 1 a 2 všeobecných pojišťovacích podmínek a příslušných ustanovení obecného občanského zákoníka, jak správně vyložil již odvolací soud. Jsou tedy pojištěním kryty i tak zvané následné škody (Folgeschäden), pokud jsou s poškozením věci spojeny, ovšem jen, pokud jde o skutečnou škodu (damnum emergens) na rozdíl od ušlého zisku (lucrum cessans), která arci může záležeti i v tom, že postižený musel zanechat výdělečné činnosti (srovnej rozhodnutí čís. 7820 sb. n. s.). Chtěla-li pojišťovna ručiti jen za tak zvané přímé škody, měla to ve svých podmínkách jasně vyjádřiti; neučinila-li tak, jde to podle § 915 obč. zák. na její vrub a nemůže tím býti postižena pojistnice, jež na vypracování podmínek neměla účasti. Totéž platí, pokud se do-

volání opírá o ustanovení § 6 čís. 2 písm. a) všeobecných pojišťovacích podmínek, neboť jest sice pravda, že podle tohoto ustanovení jsou z pojištění výslovně vyloučeny určité zdroje nebezpečí, mezi nimi i oheň, výbuch a teplota, při čemž ohledně teploty jest otázkou (§ 915 obč. zák.), zda není míněna jen teplota atmosferní. Ale škoda nebyla v souzeném případě způsobena přímo ohněm nebo výbuchem, pokud se týče teplotou, nýbrž přerušením vedení proudu o vysokém napětí a důsledkem toho nastavším krátkým spojením, které jako zvláštní zdroj nebezpečí nebylo vyloučeno z pojištění, ačkoliv podle zkušeností taková nebezpečí sebou přináší. Za tohoto stavu věci bylo na žalované pojišťovně, nanejvýš ano pojištění bylo rozšířeno na poškození elektrických vedení, by z pojištění zvlášť vyloučila i krátké spojení, pokud se týče oheň a výbuch jím způsobený, a nevzbuzovala v pojistnici domněni, že ustanovení § 6 čís. 2 písm. a) všeobecných pojišťovacích podmínek neplatí v případě poškození elektrického vedení, pokud se týče elektrického kabelu.

Čís. 11452.

Přípustnost pořadu práva pro nárok obce na zaplacení proti tomu, kdo se smlouvou zavázal přispěti na příspěvek požadovaný poštovním ředitelstvím na zřízení telefonní poboční ústředny v obci.

Veřejnoprávní jest smlouva, již se mezi smluvníky zakládá, změňuje nebo ruší poměr veřejného práva.

(Rozh. ze dne 5. března 1932, R I 1040/31.)

Žalující obec domáhala se na žalovaném zaplacení 500 Kč, jimiž se prý žalovaný zavázal přispěti žalující obci na příspěvek požadovaný poštovním ředitelstvím na zřízení telefonní pobočné ústředny v obci. K námitce nepřipustnosti pořadu práva soud první stolice žalobu odmítl, máje za to, že nárok žalující obce spočívá na § 26 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 329 sb. z. a n. Rekursní soud zamítl námitku nepřipustnosti pořadu práva, ježto zřízení telefonní ústředny není zařízením ve smyslu § 26 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 329 sb. z. a n.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Žaloba se opírá o smlouvu, podle níž se prý žalovaný zavázal žalující obci přispěti částkou, o níž jest žalováno, na příspěvek požadovaný poštovním ředitelstvím na zřízení telefonní poboční ústředny v obci. Zodpovědní otázky, zda jest pro tento nárok přípustný pořad práva, závisí na tom, zda smlouva, o kterou se žalobce opírá, jest smlouvou soukromoprávní, či veřejnoprávní, neboť, kdyby šlo o smlouvu veřejnoprávní, byl by pořad práva ovšem vyloučen. Veřejnoprávní jest smlouva,